

Projev prezidenta republiky při návštěvě Senátu

18.10.2023 - Petr Pavel | Správa Pražského hradu

Vážený pane předsedo, vážené paní senátorky, vážení páni senátoři,

předstupuji před vás již potřetí, abych Vám osobně představil dalšího z kandidátů na jmenování soudcem Ústavního soudu. Tentokrát jsem se rozhodl pro soudce Nejvyššího soudu s významnými mezinárodními zkušenostmi, doktora Pavla Simona.

Již několikrát jsem na tomto místě zdůraznil, že chci postupně navrhopvat takové kandidáty, aby byla výsledná podoba Ústavního soudu co nejpestřejší. Aby v něm zasedly silné osobnosti s různými odbornými a osobnostními profily.

Doktor Simon se do těchto mých představ vejde. Je soudcem, který již třináct let soudí na samotném vrcholu naší soudní soustavy na Nejvyšším soudu. Já bych rád, aby na Ústavní soud přišel civilní soudce z této nejvyšší soudní instituce.

Podobně jako v předchozích případech jsem hledal osobnost s přesahem. V případě Pavla Simona je tímto přesahem jeho kvalifikovaný zájem o lidská práva a o evropské právo. Uspěl ve vnitrostátních výběrových řízeních na post soudce Evropského soudu pro lidská práva i Evropského soudního dvora.

Opakovaně, celkem už šestkrát, byl různými českými vládami navržen na post ad hoc soudce Evropského soudu pro lidská práva, dvakrát vládou Petra Nečase, dvakrát vládou Bohuslava Sobotky, jedenkrát vládou Andreje Babiše a naposledy vládou Petra Fialy. U tohoto soudu doktor Simon složil slib, stal se jeho ad hoc soudcem a soudil zde již několik případů.

Jiný typ přesahu představuje jeho dlouholeté členství ve zvláštním senátu pro řešení kompetenčních sporů, což je agenda obdobná té, která se objevuje před Ústavním soudem. Dává mu tak důležitou zkušenost a znalost této problematiky.

Specializací Pavla Simona je rozhodování o odpovědnosti za škody způsobené veřejnou mocí, kde se střetávají práva a zájmy jednotlivců se zájmy státu. A to je agenda, která je dobrou průpravou pro to, co dělají soudci Ústavního soudu.

Součástí mých úvah o tom, jaký má být Ústavní soud, je i zvažování poměru mezi soudci tzv. zdrženlivými a těmi tzv. aktivistickými. Když to zjednoduším, za zdrženlivého soudce je považován ten, který vychází z předpokladu, že tvůrcem práva v demokratickém právním státě je zvolený zákonodárce, jehož vůli se pak snaží v maximální možné míře respektovat. Za aktivistického soudce naopak často označujeme toho, kdo usiluje o nápravu nejrůznějších nespravedlností, přičemž o to menší pozornost věnuje dělbě moci.

Pokud by byl Ústavní soud složen jen ze soudců zdrženlivých, nenaplnoval by řadu očekávání, kterou ve vztahu k Ústavnímu soudu máme. Pokud by však byl naopak složen jen ze soudců tzv. aktivistických, bude se často dostávat do střetu s kompetencemi, které náleží vám, zákonodárcům. Mým cílem je najít rovnováhu. A to rozhodně ne ve smyslu výběru nevýrazné osobnosti bez jednoho či druhého přístupu. Naopak, usiluji o výběr silných, vyprofilovaných osobností, které budou ve

vzájemné rovnováze.

Doktora Simona jsem vybral i proto, že jde spíše o soudce zdrženlivého. Po takových soudcích je dlouhodobá poptávka mezi těmi, kteří Ústavnímu soudu přisuzují ambici stát se tzv. třetí parlamentní komorou. Současně však působení doktora Simona ve štrasburském lidskoprávním tribunálu naznačuje, že rozhodně není formalistou omezujícím se na mechanické převyprávění právní úpravy. Jednoduše je soudcem, který důsledněji respektuje vůli zákonodárců.

Jako takový je podle mě potřebnou součástí postupně obsazovaného pestrého Ústavního soudu.

Nemohla mi uniknout mediální pozornosti, která byla věnována některým aspektům profesního, ale i soukromého života navrženého kandidáta. Opakovaně jsme svědky toho, že kandidáti na ústavní soudce jsou veřejně tak důkladně rozebíráni, jako tomu nebylo nikdy před tím. A to dokonce detailněji než u některých skutečně kontroverzních kandidátů, které navrhovali moji předchůdci. Doktor Simon mi ke všem výhradám, které se v médiích objevily, předložil své stanovisko a vysvětlení, které pro mě bylo přesvědčivé a dostačující.

Pochopitelně si kladu i další otázky. Co se změnilo, že je dnes grilování kandidátů tak detailní, že jde tak hluboko i do jejich osobního života? Je to jen nově pojatým detailním zájmem o jejich osobnost? Nebo je to nějaký vzkaz? Za nejdůležitější však považuji otázku, kde je hranice veřejného zájmu. Kde je hranice, která nám na jedné straně umožní důkladně ověřit veškeré předpoklady kandidátů, a také jasně formulované požadavky na ně kladené, avšak na druhé straně nepovede k tomu, že se kvalitní a slušní právníci začnou nominací na soudce obávat a raději je nepřijmou.

Od špiček české justice jsem již několikrát slyšel i názor, že v případě trvání takového trendu se obávají o nezávislost soudního rozhodování. Já věřím, že tak daleko nejsme. Ale jsem přesvědčen, že si podobné otázky musíme klást, abychom, třeba i v dobré víře, nezpůsobili škodu, kterou jsme původně ani nezamýšleli.

Měli bychom respektovat, že navržené osobnosti jsou často lidé s úctyhodnou kariérou, kteří, ať již budou nebo nebudou jmenováni za členy Ústavního soudu, měli by i nadále požívat respektu, který jejich profesi nutně vyžaduje.

Plně respektuji ústavní rozdělení kompetencí. Snažím se vám navrhovat kandidáty podle mého nejlepšího přesvědčení a zcela respektuji úlohu Senátu, který se autonomně rozhodne, zda mnou navržené kandidáty schválí či nikoli.

Věřím, že nám všem jde o společnou věc, a tou je co nejlépe vystavěný a dobře fungující Ústavní soud.

I proto vás žádám o vyslovení souhlasu se jmenováním doktora Pavla Simona za soudce Ústavního soudu.

Děkuji vám za pozornost.

<https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/verejna-vystoupeni-a-rozhovory/projev-prezidenta-republiky-pri-navsteve-senatu-17429>